

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет будівництва та транспорту
Кафедра транспортних технологій

Робоча програма (силабус) освітнього компонента

ОК 16 «Безпека транспортних засобів»
(статус освітнього компонента – обов'язковий)

Реалізується в межах освітньої програми: Транспортні технології (на автомобільному транспорті)

(назва)

за спеціальністю J8 Автомобільний транспорт

(шифр, назва)

на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти

Суми – 2026

Розробник:

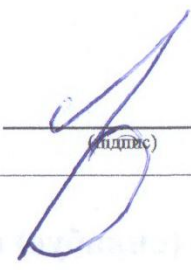
(підпис)

Тарас ВОЛОШКО,

(ім'я ПРІЗВИЩЕ)

старший викладач

(вчений ступінь та звання, посада)

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри транспортних технологій (назва кафедри)	протокол від 02 червня 2026 року №18	
	Завідувач кафедри	 (підпис) <u>Олександр САВОЙСЬКИЙ</u> (прізвище, ініціали)

Погоджено:

Гарант освітньої програми

(підпис)

Олександр СОЛАРЬОВ

(ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Декан факультету, де реалізується освітня програма

(підпис)

Олександр СОЛАРЬОВ

(ім'я ПРІЗВИЩЕ)

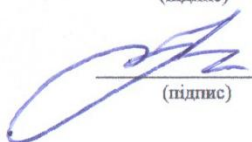
Рецензія на робочу програму(додається) надана:

(підпис)

Олександр СОЛАРЬОВ

(ім'я ПРІЗВИЩЕ)

(підпис)

Олександр ТАЦЕНКО

(ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

(підпис)

Гадія Баранська

(ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Зареєстровано в електронній базі: дата:

26.06. 2026 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Безпека транспортних засобів							
2.	Факультет/кафедра	Будівництва та транспорту / Транспортних технологій							
3.	Статус ОК	Обов'язковий							
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для	«Транспортні технології (на автомобільному транспорті)»/ 275 «Транспортні технології (за видами)», 275.03 «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)», перший (бакалаврський) рівень вищої освіти							
5.	ОК може бути запропонований для	-							
6.	Рівень НРК	6 рівень							
7.	Семестр та тривалість вивчення	4 семестр, 15 тижнів (2 курс) 2 семестр, 15 тижнів (1с.т. курс)							
8.	Кількість кредитів ЄКТС	5,0 (2 курс) 5,0 (1с.т. курс)							
9.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота (заняття)						Самостійна робота	
		Лекційні		Практичні		Лабораторні			
		Денна	Заоч.	Денна	Заоч.	Денна	Заоч.	Денна	Заоч.
	2 курс - 150 годин, екзамен	30	-	30	-	-	-	90	-
	1с.т. курс -150 годин, екзамен	30	-	30	-	-	-	90	-
10.	Мова навчання	українська							
11.	Викладач/Координатор освітнього компонента	ст. викладач кафедри «Транспортних технологій» Волошко Тарас Павлович							
11.	Контактна інформація 1	Аудиторія 406м, корпус 4, ел. пошта: <i>taravol79@gmail.com</i>							
12.	Загальний опис освітнього компонента	Даний освітній компонент надає можливість здобувачам вищої освіти розуміння питань щодо вивчення елементів конструкційної безпеки та заходів запобігання дорожньо-транспортних пригод (ДТП) і усунення їх наслідків.							
13.	Мета освітнього компонента	<i>Метою освітнього компонента являється:</i> - формування у студентів знань щодо конструкційної безпеки автотранспортних засобів; - формування у студентів теоретичних знань з інженерно-планувальних та організаційних заходів щодо забезпечення безпеки транспортних засобів; - формування здатності оцінювати та забезпечувати безпеку дорожнього руху у виробничих умовах.							
14.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	1. Освітній компонент базується на освітніх компонентах: ОК11 «Основи професійної діяльності»; ОК12 «Ергономіка»; ОК14 «Транспортні засоби». 2. Освітній компонент являється основою для поглиблення програмних результатів навчання: ОК18 «Експлуатаційні властивості транспортних засобів»; ОК19 «Вантажні перевезення»; ОК22 «Організація дорожнього руху»; ОК24 «Пасажи́рські перевезення».							

15.	Політика академічної доброчесності	Система вимог, які ставляться перед здобувачем вищої освіти під час вивчення освітнього компоненту: - проходження студентами етапів оцінювання у встановлені терміни; - виконання і захист письмових та практичних робіт у встановлені терміни; - дотримання при виконанні письмових робіт положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в Сумському НАУ (https://bit.ly/2TNvfE0); - дотримання студентами кодексу академічної доброчесності Сумського НАУ (https://bit.ly/3xf92wW). Підготовлені до оцінювання письмові роботи повинні бути оригінальними та виконані самостійно здобувачем вищої освіти. Роботи, які є копією «чужої» роботи не оцінюються, а потребують перероблення згідно іншого оригінального індивідуального завдання. Передача письмових робіт відбувається після повторного виконання або доопрацювання. Перескладання заліку відбувається із дозволу деканату в зазначені терміни після повторного засвоєння матеріалу з освітнього компоненту.
16.	Посилання на курс у системі Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=5833
17.	Ключові слова	Транспортний засіб, небезпека, дорожньо-транспортна пригода, безпека автомобіля, ризик.

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: <i>Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...</i>	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК (номер згідно з нумерацією, наведеною в профілі ОП)			Як оцінюється РНД
	ПРН -09	ПРН -10	ПРН -21	
ДРН 1. Знати основні вимоги післяаварійної безпеки. Аналізувати наслідки та дії після виникнення ДТП.	X		X	Виконання та захист звітів практичних робіт згідно індивідуального варіанту. Письмове опитування (тестування) засвоєння лекційного матеріалу. Проміжна комп'ютерна атестація - тест множинного вибору. Підготовка і захист реферату та презентації згідно індивідуального завдання.
ДРН 2. Знати класифікацію аварій за участю АТЗ, а також дії водія у разі ДТП. Аналізувати заходи зниження безпеки дорожнього руху.	X	X	X	Виконання та захист звітів практичних робіт згідно індивідуального варіанту. Письмове опитування (тестування) засвоєння лекційного матеріалу. Проміжна комп'ютерна атестація - тест множинного вибору. Підготовка і захист реферату та презентації згідно індивідуального завдання.

ДРН 3. Знати види несприятливих впливів АТЗ. Аналізувати перспективні технічні розробки.	X	X	X	Виконання та захист звітів практичних робіт згідно індивідуального варіанту. Письмове опитування (тестування) засвоєння лекційного матеріалу. Проміжна комп'ютерна атестація - тест множинного вибору. Підготовка і захист реферату та презентації згідно індивідуального завдання.
ДРН 4. Знати види негативного впливу АТЗ на довкілля.		X	X	Виконання та захист звітів практичних робіт згідно індивідуального варіанту. Письмове опитування (тестування) засвоєння лекційного матеріалу. Проміжна комп'ютерна атестація - тест множинного вибору. Підготовка і захист реферату та презентації згідно індивідуального завдання.

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загальнооб'ємного часу						Рекомендована література
	Аудиторна робота				Самостійна робота		
	Лк		Пз				
	2 к	1 с.т.	2 к	1 с.т.	2 к	1 с.т.	
Тема 1. Активна безпека автомобіля. 1. Класифікація видів безпеки. 2. Тягово-швидкісні властивості автомобіля. 3. Гальмівні властивості автомобіля, види і системи гальмування.	2	2	2	2	8	8	[1-5]
Тема 2. Пасивна безпека автомобіля. 1. Особливості пасивної безпеки, технічний рівень АТЗ. 2. Внутрішня пасивна безпека. 3. Зовнішня пасивна безпека.	2	2	2	2	7	7	[1-5]
Тема 3. Післяаварійна безпека автомобіля. 1. Основні вимоги післяаварійної безпеки. 2. Умови евакуації учасників дорожнього руху. 3. Заходи пожежної безпеки, наслідків перекидання після ДТП.	4	4	4	4	8	8	[1-5]
Тема 4. Техноекологія автотранспорту. 1. Загальні характеристики негативного впливу АТЗ на довкілля. 2. Викиди продуктів згорання двигунів. 3. Шумові ефекти та інші шкідливі фактори.	2	2	2	2	7	7	[1-5]
Тема 5. Вплив умов довкілля на безпеку АТЗ. 1. Дорожні та природні причини небезпеки виконання транспортних робіт. 2. Вплив метеорологічних та інших природних факторів на безпечний рух автотранспорту. 3. Оцінювання рівня безпеки дорожніх мереж.	2	2	2	2	7	7	[1-5]
Тема 6. Цілі сталого розвитку в забезпеченні безпеки транспортних засобів. 1. Види несприятливих впливів автотранспорту. 2. Напрямки перспективних технічних розробок та удосконалення АТЗ щодо зниження небезпечних і шкідливих чинників.	2	2	2	2	8	8	[1-5]

Тема 7. Аналіз причин і наслідків ДТП. 1. Класифікація ДТП за участю АТЗ. 2. Дії водія в разі ДТП. 3. Значення конструкційної безпеки автомобілів на причини і наслідки ДТП.	4	4	4	4	8	8	[1-5, 9]
Тема 8. Час та шлях обгону. 1. Обгін із постійною швидкістю. 2. Обгін із прискоренням. 3. Вплив технічного стану автомобіля на тягову динаміку.	2	2	2	2	7	7	[1-5, 9]
Тема 9. Компонувальні параметри автомобіля. 1. Габаритні параметри автомобіля. 2. Динамічний коридор автомобіля.	2	2	2	2	7	7	[1-5]
Тема 10. Інформативність автомобіля. 1. Сигнали та їх властивості. 2. Зовнішня візуальна інформативність автомобіля. 3. Внутрішня візуальна інформативність автомобіля.	2	2	2	2	7	7	[1-5]
Тема 11. Робоче місце водія. 1. Сидіння та органи управління. 2. Фізико-хімічні умови на робочому місці водія. 3. Системи вентиляції, опалення та кондиціювання.	2	2	2	2	8	8	[1-5]
Тема 12. Автомобільні шини. 1. Конструкція автомобільних шин. 2. Маркування автомобільних шин. 3. Шляхи вдосконалення автомобільних шин.	4	4	4	4	8	8	[1-5]
Всього	30	30	30	30	90	90	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання(робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять, консультацій</u>)	Кількість годин	Методи навчання(які види навчальної діяльності має виконати студент <u>самостійно</u>)	Кількість годин
ДРН 1.	Лекція-розповідь з поясненням, лекція-презентація з демонстрацією та використанням інтерактивних технологій. Практичні роботи з розрахунками за індивідуальним завданням. Тестування (опитування), з використанням учбових і контролюючих тестів.	16/16	Опрацювання опорних конспектів лекцій та робота з книгою. Вивчення матеріалу для самостійного опанування. Конспектування. Виконання завдань практичних робіт, виконання яких розпочато на контактному занятті. Підготовка реферату та презентації згідно індивідуального завдання. Самооцінка знань.	23/23
ДРН 2.	Лекція-розповідь з поясненням, лекція-презентація з демонстрацією та використанням інтерактивних технологій. Практичні роботи з розрахунками за індивідуальним завданням. Тестування (опитування), з використанням учбових і контролюючих тестів.	12/12	Опрацювання опорних конспектів лекцій та робота з книгою. Вивчення матеріалу для самостійного опанування. Конспектування. Виконання завдань практичних робіт, виконання яких розпочато на контактному занятті. Підготовка реферату та презентації згідно індивідуального завдання. Самооцінка знань.	22/22
ДРН 3.	Лекція-розповідь з поясненням, лекція-презентація з демонстрацією та використанням інтерактивних технологій. Практичні роботи з розрахунками за індивідуальним завданням. Тестування (опитування), з використанням учбових і контролюючих тестів.	16/16	Опрацювання опорних конспектів лекцій та робота з книгою. Вивчення матеріалу для самостійного опанування. Конспектування. Виконання завдань практичних робіт, виконання яких розпочато на контактному занятті. Підготовка реферату та презентації згідно індивідуального завдання. Самооцінка знань.	22/22

ДРН 4.	Лекція-розповідь з поясненням, лекція-презентація з демонстрацією та використанням інтерактивних технологій. Практичні роботи з розрахунками за індивідуальним завданням. Тестування (опитування), з використанням учбових і контролюючих тестів.	16/16	Опрацювання опорних конспектів лекцій та робота з книгою. Вивчення матеріалу для самостійного опанування. Конспектування. Виконання завдань практичних робіт, виконання яких розпочато на контактному занятті. Підготовка реферату та презентації згідно індивідуального завдання. Самооцінка знань.	23/23
--------	---	-------	---	-------

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Сумативне оцінювання

5.1.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання (зазначити номер тижня, на якому буде проведено оцінювання)
Модуль 1 – 30 балів			
1.	Виконання та захист звітів практичних робіт згідно індивідуального варіанту	10 балів / 10%	протягом семестру 2...7 тиждень
2.	Комп'ютерне тестування до модуля 1	20 балів / 20%	7...8 тиждень
Модуль 2 – 40 балів			
3.	Виконання та захист звітів практичних робіт згідно індивідуального варіанту	10 балів / 10%	протягом семестру 8...15 тиждень
4.	Комп'ютерне тестування до модуля 2	20 балів / 20%	14...15 тиждень
5.	Підготовка реферату та захист презентації згідно індивідуального завдання	10 балів / 10%	до кінця 15 тижня
Підсумкове оцінювання – 30 балів			
6.	Екзамен – письмова відповідь на екзаменаційний білет	30 балів / 30%	терміни екзаменаційної сесії

5.1.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
Модуль 1 – 30 балів				
Виконання та захист звітів практичних робіт згідно інд. варіанту	<6 балів	6...7 балів	8 балів	9...10 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкриті	Виконано усі вимоги завдання, але є незначні зауваження, щодо виконання завдання	Виконано усі вимоги завдання, запропоновано власний варіант виконання завдання
Комп'ютерне тестування до модуля 1	<12 балів	12...14 балів	15...17 балів	18...20 балів
	Вірних відповідей менше 12 із 20	Вірних відповідей 12...14 із 20	Вірних відповідей 15...17 із 20	Вірних відповідей 18...20 із 20
Модуль 2 – 40 балів				
Виконання та захист звітів практичних робіт згідно інд. варіанту	<6 балів	6...7 балів	8 балів	9...10 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкриті	Виконано усі вимоги завдання, але є незначні зауваження, щодо виконання завдання	Виконано усі вимоги завдання, запропоновано власний варіант виконання завдання
Комп'ютерне тестування до модуля 2	<12 балів	12...14 балів	15...17 балів	18...20 балів
	Вірних відповідей менше 12 із 20	Вірних відповідей 12...14 із 20	Вірних відповідей 15...17 із 20	Вірних відповідей 18...20 із 20

Підготовка реферату та захист презентації згідно інд. завдання	<6 балів	6...7 балів	8 балів	9...10 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкриті	Виконано усі вимоги завдання, але є незначні зауваження, щодо виконання	Виконано усі вимоги завдання
Підсумкове оцінювання – 30 балів				
Екзамен – письмова відповідь на екзаменаційний білет	<18 балів	18...22 балів	23..26 балів	27...30 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкриті	Виконано усі вимоги завдання, але є незначні зауваження, щодо виконання	Виконано усі вимоги завдання

5.2. Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено.

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Виконання практичних робіт згідно індивідуального завдання під час проведення практичних занять зі зворотним зв'язком від викладача.	протягом 2..15 тижнів
2	Усний зворотний зв'язок від викладача під час роботи над індивідуальними завданнями протягом аудиторних занять.	протягом 2..15 тижнів
3	Усний зворотний зв'язок від викладача та студентів після письмового опитування (тестування) засвоєння лекційного матеріалу	протягом 8 та 15 тижнів після складання
4	Усний зворотний зв'язок від викладача та студентів під час підготовки реферату та презентації згідно індивідуального завдання	протягом 9..15 тижнів
5	Усний зворотний зв'язок від викладача та студентів після захисту реферату та презентації згідно індивідуального завдання	протягом 15 тижня після захисту

Самооцінювання може використовуватися, як елемент сумативного оцінювання, так і формативного оцінювання.

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

Підручники, посібники

1. Чернета О. Г., Середа Б. П., Кубіч В. І. Основи технічної діагностики: навчальний посібник. Кам'янське: ДДТУ, 2024. – 216 с.
2. Безпека життєдіяльності та цивільний захист : навч. посібник / О. І. Губачов, С. В. Сукач, Д. В. Рєзнік, О. О. Ченчева, Н. Н. Цибульник, – Кременчук : Видавництво «НОВАБУК», 2022. – 270 с.
3. Шуклінов, С. М. Автомобіль. Теорія та експлуатаційні властивості : навч. посіб. / С. М. Шуклінов, М. М. Альокса ; Харків. нац. автомоб.-дор. ун-т. – Харків : ФОП Бровін О. В., 2022. – 280 с.
4. Системи активної безпеки автомобілів: класифікація та принципи роботи. Автомобільний портал. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://autoportal.ua/articles/active-safety-systems.html>. (дата звернення 24.11.2024).
5. Wang J., Nie B., Wang H. The Intelligent Safety of Automobile. Springer, 2024.

Додаткові джерела

6. Котов, М. І., Петренко, О. Г. Сучасні системи безпеки автомобілів. Київ: Арії, 2021. 256 с.
7. Назаренко, П.М., Вовк, І.Я. Сучасні технології систем безпеки автомобілів / П.М. Назаренко, І.Я. Вовк. – Київ: Професіонал, 2021. – 325 с.
8. Kravchenko, P. Modern Vehicle Safety Systems: Trends and Challenges. Automotive

Engineering. 2022. Vol. 19. No. 3. P. 45–58.

9. Полупан Є. В., Шевченко С. І. Автотехнічна експертиза: конспект лекцій для спеціальності 274 «Автомобільний транспорт». – СХУ ім. В. Даля, 2022. – 330 с.

Інші джерела

10. Інформаційний ресурс «Електронний репозиторій СНАУ» / [Електронний ресурс] — Режим доступу до ресурсу: <http://repo.sau.sumy.ua>

Програмне забезпечення.

11. Програмний пакет Microsoft Office (текстовий процесор Microsoft Word, табличний процесор Microsoft Excel, програма підготовки презентацій Microsoft PowerPoint).